Signerat dokument

RUFS Remissvar

Signerad text:

Jag har läst och förstår innehållet i PDF-filen (1) och samtycker och godkänner allt som avtalas däri, som om jag skrivit under en fysisk utskrift av PDF-filen (1):

(1) Avser PDF-fil enligt följande
Namn: Remissvar på samrådsförslag till RUFS 2060 med bilaga.pdf
Storlek: 178895 byte
Hashvärde SHA256:
[redacted]

Originalfilen och signaturerna är bifogade som bilagor till denna PDF.
För att öppna bilagorna kan en dedikerad PDF-läsare krävas.

Signerat av 1:

[redacted]

PA — Powered by TellusTalk: ID

KÄPPALA

Registrator.rlk@regionstockholm.se

Datum
2024-09-24

Handläggare
[redacted]

Ärendenummer
KF2024-104

Remissvar på samrådsförslag till RUFS 2060
Dnr RS 2024–0344

Käppalaförbundet har beretts tillfälle till yttrande i rubricerat ärende.

Samrådsförslaget

Käppalaförbundet anser att VA-systemen som nödvändighet för regionens framtid inte är belyst på rätt nivå. Stora åtgärder krävs för att framtidssäkra befintlig infrastruktur, vilket bör beaktas. Ska dessutom VA-systemen vara en del av en grön omställning kommer det att krävas stora åtaganden från regionen, vilket även bör belysas.

För kapitel 4 avseende tekniska försörjningssystem bör VA-sektorn beskrivas utifrån preliminära slutsatser från VA-beredskapsutredningen och VA-verksamheternas kontinuitetsplaner, där regionen behöver ta ett större grepp om försörjning av insatsmedia vid ex. störningar i omvärld.

Sid 40, figur 8 som avser VA, noteras att Käppalaförbundet är inte med. Kan vara felaktig bildtext? Det ser ut att vara regionens vattenproducenter med verksamhetsområden. Olyckligt med ungefär samma färg på de olika områdena.

Bilaga *Demografiskt bostadsbehov*

Tabellerna avser antal bostäder men reningsverk har ett verksamhetstillstånd baserat på antal personekvivalenter och dimensioneras utifrån den enheten. Vore intressant att även se personekvivalenter, eller åtminstone antal personer, i tabellform också.

Käppalaförbundet
Post Box 3095, 181 03 Lidingö **Telefon** 08-766 67 00 **Telefax** 08-766 67 01 **E-post** kappala@kappala.se **Webbplats** www.kappala.se
Besök Södra Kungsvägen 315, Lidingö

PA — Powered by TellusTalk: ID

Bilaga *Samlad konsekvensbedömning*

En viktig aspekt för Regionen är hur miljökvalitetsnormerna i vattenförekomst ska kunna uppnås på sikt. Enligt den samlade konsekvensbedömningen saknas hur regional utvecklingsplan ska uppnå miljökvalitetsnormerna, gissningsvis med avseende på ökade mängder dagvatten som når recipienten. Från Käppalaförbundets perspektiv kan konstateras att förslaget till nya miljökvalitetsnormer, via prioämnesdirektivet, kommer vara en stor utmaning för VA-kollektivet och därmed hela regionen att uppnå. Att det inte belyses i utvecklingsplanen är oroväckande.

Käppalaförbundets perspektiv till samrådsförslaget finns redovisat i bilaga 1.

Med vänlig hälsning

[redacted]

PA — Powered by TellusTalk: ID

Käppalaförbundet

Post Box 3095, 181 03 Lidingö **Telefon** 08-766 67 00 **Telefax** 08-766 67 01 **E-post** kappala@kappala.se **Webbplats** www.kappala.se
Besök Södra Kungsvägen 315, Lidingö

Dokument	Avsnitt	Frågeställning	Käppalaförbundets synpunkt/perspektiv
Ny RUFS 2060 April 2024	*Kapitel 2 Stockholms regionens förutsättningar*	Har ni synpunkter på de styrkor och långsiktiga utmaningar som beskrivs?	Utmaningar 1. Hållbar tillväxt när invånarna blir fler: a. Även reningsverken kommer påverkas av ökad inflyttning. Nya krav på rening kräver större och mer effektiva anläggningar. Förbudet mot försämring av MKN i recipienten kan på lång sikt innebära stora svårigheter att möta behovet som finns på avloppsrening. Här behöver Stockholmsregionen vara vägledande i att förstå konsekvenserna på ett övergripande plan. Hur ska VA-verksamheterna i regionen utvecklas på sikt för att möta behovet som uppstår och hur ska regionen tillgodose de behov som VA-kan identifiera. b. Energifrågan är också av stor vikt. Med ökad befolkning och skärpta krav kommer reningsverk att behöva mer energi. Samtidigt ska VA-branschen ställa om till ett mer energineutralt förhållningssätt, allra minst via Eus uppdaterade avloppsvattendirektiv. Drivkrafter från samhället och regionen måste här samspela med reningsverkens behov och möjligheter. Här måste tydlighet finnas vilka inriktningar och aktiviteter som ska prioriteras. 2. Skillnader i livsvillkor och ökad trygghet: a. Inget att tillägga. 3. Klimatmål, motståndskraft och en robust region: a. I den allmänna samhällsutvecklingen finns indikationer på att civila beredskapen behöver stärkas och rustas för både kris och krig. Reningsverk är en viktig del av civilsamhället och ett fungerande omhändertagande av avloppsvatten är en förutsättning för det moderna och hållbara liv vi lever i Stockholmsregionen. I arbete med kontinuitetsplanering för Käppalaverket har flera beroenden mot regionen identifieras. Det är viktigt att regionen tillgodoser eller främjar dialog som löser de frågeställningar som föreligger. Här är riktning och tydlighet viktigt, där flera olika kommuner har olika möjligheter att tillmötes gå behov, men alla måste medverka och bidra. b. Klimatförändringar kan också påverka reningsverk och VA-verksamhet. Ökad nederbörd, stigande havsnivåer, krav på minskade utsläpp av växthusgaser är något som vi redan vet påverkar framtiden. Viktigt här är också tydlighet i riktning och ambition. VA-verksamheten kan vara en viktig del i omställning och anpassning, men det behöver politisk förankring och vilja för att ta de strategiska beslut som krävs för en omställning. I det är det viktigt att se till helheten, vilka åtgärder ger mest nytta, och fatta rätt beslut.

PA — Powered by TellusTalk: ID

			c. Kommunerna i regionen samarbetar och är sammankopplade på olika sätt när det gäller bland annat dricksvattenförsörjning och avloppsvattenrening. Vid storskaliga störningar i dessa tjänster kommer flera kommuner beröras och regionala inriktningar och prioriteringar behövs. Förutsättningar för att fatta sådana beslut och gemensamma prioriteringsgrunder behöver ständigt utvecklas och övas. … 4. Internationell konkurrenskraft: Genom att öppna upp verksamheter för forskning och innovation kan Stockholmsregionen bli en kunskapshubb i världen. Det gäller i allra högsta grad inom VA-området, där Stockholmsregionen har flera stora och mycket kompetenta organisationer. Innovation sker i dagsläget främst via enskilda initiativ från VA-verksamheter. Större innovationsgrepp inom regionen behöver samordnas regionalt. Genom att skapa tydliga långsiktiga förutsättningar kan VA-organisationerna bli en större bidragande faktor för hållbar utveckling. 5. Kompetensförsörjning: Det går att tydligare lyfta bristerna i det nuvarande utbildningssystemet som inte klarar av att förse samhället med tillräckligt många personer i nödvändiga tekniska yrkesgrupper som t.ex. elektriker och automationsingenjörer.
			Styrkor: 1. Livskvalitet a. Inget att tillägga 2. Närhet mellan natur och stad a. Rent vatten nämns ofta som en av de viktigast delarna när Stockholmsregionen beskrivs. Rent vatten i våra sjöar och vattendrag är möjligt tack vare de VA-anläggningar som finns i våra städer. Vikten av välfungerande VA kan inte understrykas tillräckligt för att säkerställa en ren natur. Underhållsskulden i främst ledningsnätet behöver lyftas till en högre nivå i regionen för att på lång sikt kunna säkerställa de bästa förutsättningarna för Stockholm.

PA — Powered by TellusTalk: ID

			3. Innovativt och konkurrenskraftigt näringsliv: a. Sverige har en stark position kring export av miljökunskap. Inom VA-området har kunskapsnivån jämfört med andra länder i t.ex. EU, halkat efter. Ett för stort fokus på förvaltning och låga VA-taxor dämpar möjligheterna att utveckla ny teknik och nya tjänster inom VA. Om VA ska bli en exportvara där Sverige och Stockholmsregionen ligger i framkant måste det finnas en politisk vilja och långsiktiga, övergripande mål, t.ex. kring återföring av resurser, eller energi- och kemikalieffektivitet, som VA-verksamheterna kan jobba mot. I dagsläget beskrivs inte detta i de långsiktiga planerna, något som behövs för att på långsikt kunna bygga upp rätt kunskap. 4. Hög kompetens och stark arbetsmarknad: a. Käppalaförbundet instämmer att detta är viktigt för framtiden. 5. Framgångsrika forskningsmiljöer a. Inom Stockholmsregionen finns mycket riktigt fina förutsättningar för forskning och utveckling. Med flera stora aktörer inom VA, Käppalaförbundet, Stockholm Vatten, SYVAB och Roslagsvatten, finns en unik samling av kompetens. Förutsättningarna finns att tillsammans med lärosäten och forskningsinstitut skapa ett starkt FoU-kluster inom Stockholmsregionen. Genom samverkan kan FoU-arbetet effektiviseras och på så sätt växlas upp. Samverkan sker idag via olika samverkansperspektiv, och genom en uttalad ambition i regionen med tydliga mål för FoU kan Stockholmsregionen bli ännu bättre. 6. Motorn i den gröna omställningen a. VA-sektorns roll i det hållbara samhället är av stor vikt. Utan fungerande VA-system kommer det moderna samhället inte att fungera. VA-sektorns del i den gröna omställningen behöver dock lyftas upp ytterligare. Målkonflikter med låga taxor kontra de åtgärder som behöver utredas och implementeras för att nå ställda mål behöver belysas i ett regionalt perspektiv. Vikten av att se reningsverken som resursverk har bara blivit tydligare de senaste åren. Många reningsverk är redan idag tydliga resursverk, men för att få förbättringar och att möjliggöra utveckling behöver hela samhällssektorn bidra, från användare till förvaltare av storskaliga samhällssystem. En medveten miljömedveten region med tydliga ambitioner för den gröna omställningen är en styrka för framtiden, men den måste kanaliseras och förvaltas. 7. Människorna a. Inget att tillägga.

PA — Powered by TellusTalk: ID

		Hanterar samrådsförslaget de utmaningar vi står inför, däribland klimatförändringar och det förändrade omvärldsläget och dess tänkbara konsekvenser? Vad kan utvecklas?	I avsnittet om tekniska försörjningssystem listas övergripande förhållningssätt av de tekniska försörjningssystemen. En viktig aspekt att belysa är att hela VA-systemet behöver beaktas, även avloppsvattenreningen, i planeringen för att möta framtida förutsättningar. VA-verksamheternas kontinuitetsplaner kommer att identifiera nyckelområden som behöver lösas ur ett regionalt perspektiv. VA-beredskapsutredningen har preliminära resultat som även dessa behöver lösas ur ett regionaltperspektiv. Omvärldens påverkan på reningsverken blev allra minst tydlig i samband med Rysslands invasion av Ukraina och de svårigheter som drabbade leverantörer av bland annat kemikalier till vatten- och reningsverk. I ett regionalperspektiv skulle en kemikaliereserv kunna hållas. Med en stor befolkning i regionen och stora försörjningsbehov av både vatten- och avloppstjänster bör regionen ta ett större ansvar för att säkra strategiska insatsvaror. VA-ledningsnätet saknas helt i resonemanget. Hur ska befintlig infrastruktur hanteras vid framtida klimateffekter som ökad nederbörd, förhöjda sjö- och havsnivåer med ökad risk för inläckage av oönskat vatten i avloppsnätet. Detta är viktigt ur både ett kapacitets-, investerings-, miljö- och hållbarhetsperspektiv.
	Vision, mål och prioriteringar:	Visar vision och mål regionens vilja? Fångar prioriteringarna åtgärder som leder till att vi kan hantera de gemensamma utmaningarna och vidareutveckla regionens styrkor?	Prioriteringar enligt samrådsförslaget: 1. ”En jämlik, trygg och inkluderande region med god livsmiljö: a. Generellt behövs långsiktiga planeringshorisonter för VA-verksamhet. Dessa är starkt kopplade till befolkning och bostadssituationen. Prognosarbeten i rufs är viktiga, men har tidigare visat sig svår att hantera i planeringsarbetet, vilket kan få stora konsekvenser på investeringstakt inom ex. VA-verksamhet. En viktig del är att göra bättre prognoser. b. Under senare år har det tydligt framgått svårigheter i möjligheten att tågpendla till Stockholm för att fylla det behov av arbetskraft som finns. Detta är en risk för VA-verksamheten medhänsyn till att knyta an hög kompetens.” Käppalaförbundet anser att föreslagna prioriteringar känns relevanta. Bostadsförsörjning och befolkningsprognoser är väl kopplade och är nödvändiga för planering av VA-verksamhet. 2. En ledande tillväxt- och kunskapsregion. a. Inget att tillägga.

PA — Powered by TellusTalk: ID

			3. ”En tillgänglig och robust region utan klimatpåverkande utsläpp. a. De tekniska försörjningssystemen förser invånare och verksamheter med rent vatten, energi, avlopps- och avfallshantering, där cirkulära system omhändertar och återanvänder använda resurser. b. För att minska Stockholmsregionens klimatpåverkan, öka regionens robusthet och vår självförsörjandegrad samt nå målet om nettonollutsläpp 2045, behöver vi accelerera den gröna omställningen på alla nivåer. För att göra detta behöver mer fokus läggas på forskning och utveckling med tydligt VA-fokus. c. Sammantaget har regionen god förmåga och kapacitet att förebygga och hantera okända och kända störningar i form av till exempel klimatförändringar, kriser, katastrofer eller knappa resurser.” Käppalaförbundet anser att föreslagna prioriteringarna känns fullt rimliga ur ett VA-perspektiv och om de resulterar i konkreta handlingsplaner så kommer de leda till att målen uppnås.
		Hur kan prioriteringarna utvecklas? Är någon prioritering viktigare än andra och varför? Bör någon prioritering utgå och varför?	Föreslagna prioriteringar känns relevanta med följande övergripande kommentarer: Viktigt att poängtera att VA-frågorna följer med bostadsutvecklingen och långsiktighet krävs. I bostadsutvecklingen finns också perspektivet kring grön omställning, hur ska regionen ställa sig till källsorterande principer för nybyggnationer som ett sätt att skapa mer hållbart och cirkulärt boenden. VA-verksamheten är som bekant beroende av insatsvaror och energi. Att hålla robusta försörjningssystem med säker tillgång är en av de svåra frågorna för VA-huvudmännen som ofta saknar möjlighet att lagerhålla insatsvaror längre tider. Regionen bör därför ta ett större ansvar för att säkra strategiska lager, detta blev särskilt tydligt när under åren 2020-2022 när världsläget väsentligt förändrades och tillgång till insatsvaror, ex. kemikalier, inte längre kunde förutsättas och alla verksamheter förväntades lösa detta själva. Här skulle ett regionalt perspektiv kunna ha underlättat. Prioriteringar kring cirkulär och fossilfri resursanvändning bör kopplas till konkreta och uttalade mål inom regionen. För att driva omställning inom VA behövs en ambitionsnivå som är politiskt förankrad. Figur 8 saknar Käppalaförbundet som upptagningsområde. Möjligheten att använda renat avloppsvatten för att producera fjärrvärme i ett regionalt perspektiv bör belysas, dels som ett miljömässigt bra val men också för att skapa en bättre resiliens mot förändringar i t.ex. råvarutillgångar för fjärrvärmeverk.

PA — Powered by TellusTalk: ID

			Möjligheten att använda tekniskt vatten, renat avloppsvatten, i en framtida stadsbyggnad finns inte beskriven. Bör vara en viktig del för den gröna omställningen och en lågt hängande frukt. Det finns möjlighet att använda reningsverkens biogas som en effektiv kolsänka via CCS för att möjliggöra regionens mål om minskade koldioxidutsläpp till 2030. Det kan vara viktig del i arbete mot en resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp och bör inkluderas i systemtänket kring regionens koldioxidutsläpp. I planen diskuteras möjlighet att samförlägga nya reningsverk med el- och värmeproduktionsanläggningar för att skapa mer hållbara lösningar. Viktigt att poängtera att inom programperioden fram till 2030 så kommer förmodligen inte så många nya reningsverk byggas i Stockholmsregionen, däremot finns möjlighet att nyttja de resurser som finns från befintliga reningsverk, exempelvis Käppalaverket. För att få till det behövs en regional vilja.
		Vilka indikatorer mäter på bästa sätt målen?	Nyckeltal är bra sätt för uppföljning, men hur skapar man nyckeltal för t.ex. robusta tekniska försörjningssystem och beredskap?
	Rumslig utveckling och plankarta:	Saknar ni information eller förhållningssätt gällande den rumsliga utvecklingen?	Nästa stora regionala avloppsreningsverk behöver planeras in. SVOA och Käppalaverket kommer att ha en begränsad kapacitet bortom 2060. I det sammanhanget behöver ett regionalt perspektiv belysa placeringen av ett nytt reningsverk. Ur ett resursåtervinningsperspektiv bör förläggningen av nya reningsverk beaktas med avseende på modern, cirkuläranpassad bebyggelse samt om möjligt energi- eller avfallsanläggningar. Detta blir särskilt viktigt för att beakta resurseffektiv bebyggelseutveckling och hushållning av vatten. Tekniska försörjningssystem är mycket sparsamt beskrivet för reningsverk. Avloppsreningsverk kan vara en viktig del i den gröna omställningen särskilt med tanke på möjligheterna att nyttja biogas, renat avloppsvatten för fjärrvärmeproduktion eller tekniskt vatten som kan användas i en grön omställning av staden. Flödet av näringsämnen från reningsverkens slam är också en viktig del i ett regionaltperspektiv för grönomställning.
			Figur 10 sid 47; Rent layoutmässigt så är den svårtydd med liten fontstorlek och man får zooma in 300 % för att kunna läsa i den

PA — Powered by TellusTalk: ID

		Hur ser ni på plankartans utformning och tillhörande förhållningssätt?	De gröna fälten är snarlika i färg. Saknar VA-begreppet, vatten- och avloppsverk som samhällskritisk infrastruktur.
		Är utgångspunkterna för bebyggelsestrukturens avgränsning tydliga?	Inget att tillägga.
	Gemensamt ansvar för den regionala utvecklingen och former för samverkan:	Hur ser er organisation på er roll kopplat till den regionala utvecklingen och hur kan er organisation bidra för att vi ska nå planens mål och stärka genomförandet?	Vår grundverksamhet handlar om att bistå vår del av regionen med fungerande infrastruktur (avloppsrening) och vi investerar intensivt för att säkerställa funktionen även framledes i takt med utvecklingen. VI är också angelägna om att vara en positiv kraft när det gäller kunskapsutveckling och att fungera som en attraktiv teknisk arbetsgivare.
		Vilka dialog- och samverkansformer bör vi använda eller utveckla för att kunna agera tillsammans för att nå planens mål och stärka genomförandet?	Använd de samverkansorgan som redan finns inom regionen oavsett om de är kopplade till branscher, geografiska områden eller annat. Sök upp dem och bjud in till fysiska träffar för diskussion.

PA — Powered by TellusTalk: ID